

S p r a w o z d a n i e

komisyi drogowej o petycyach Rad powiatowych w Sanoku i w Nowym Targu o zwolnienie z opłaty datku na rzecz wykupna gruntów pod kolej transwersalną.

Wysoki Sejmie!

W liczbie 11 Reprezentacyi powiatowych, które w roku 1880 uchwałyły datki dobrowolne na wykupno gruntów pod kolej transwersalną, znajdują się Rady powiatowe w Sanoku i w Nowym Targu, czyniące od lat kilku zabiegi w celu uwolnienia się od wówczas przyjętych na siebie zobowiązań.

Ponieważ motywa, któremi żądania te są poparte, jak niemniej wnioski do których doszła komisya drogowa nie są identyczne, należy oddzielnie się zastanowić nad przebiegiem tej sprawy w obu wymienionych powiatach.

I. S a n o k.

Rada powiatowa Sanocka uchwaliła w dniu 3. lipca 1880: „Nałożyć dodatek w wysokości jednego centa od reńskiego podatków bezpośrednich w powiecie Sanockim obecnie opłacanych, a to na przeciąg lat 20, dla ulżenia funduszowi krajowemu przy wykupnie gruntów pod kolej Husiatyńsko-Żywiecką, i przez przeciąg czasu 20 lat uchwalać w corocznym preliminarzu powiatowym dodatek powiatowy w wysokości jednego centa od reńskiego podatków bezpośrednich na cel powyższy.

Uchwała ta jednak pozostała martwą literą, gdyż Rada powiatowa Sanocka dotąd żadnej wpłaty do kasy krajowej nie uczyniła; natomiast wniosła dwukrotnie petycye do Wysokiego Sejmu o zwolnienie zupełnie z przyjętych na siebie zobowiązań.

Na posiedzeniu z dnia 16. listopada 1889 powziął Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisji drogowej, następującą uchwałę: „Petycye Wydziału powiatowego w Sanoku, tudzież petycye Wydziału Rady powiatowej w Nowym Targu udziela się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, by po zbadaniu istoty rzeczy tak pod względem prawniczym, jakoteż i co do sił finansowych powiatów sanockiego i nowotarskiego, na przyszłej sesyi Sejmowej przedłożył sprawozdanie i odpowiednie wnioski“.

W wykonaniu tego polecenia przedłożył Wydział krajowy sprawozdanie (aleg. 51. stenograf. sprawozdań sejmowych z roku 1890), które jednak przez Wysoki Sejm nie zostało załatwione; poczem Wydział krajowy, uwzględniając odtąd zasze zmiany przedłożył ponowne sprawozdanie z daty 27. stycznia 1891 roku.

Petycję swoją o zwolnienie od obowiązku płacenia 1-centowego dodatku do kasy krajowej uzasadnia Wydział powiatowy Sanocki najpierw wrzekomą nieprawomocnością swej uchwały z dnia 3. lipca 1880 a to z powodu, że wartość przyjętego wówczas zobowiązania łącznie z długami powiatu wynosiłaby kwotę 47.849 zł., czyli więcej jak 50% ówczesnych podatków bezpośrednich, wynoszących 79.600 zł. co by w myśl §. 24. ustawy o reprezentacjach powiatowych, wymagało ustawę krajową dla prawomocności uchwały Rady powiatowej. Ciężary te miały być następujące:

1. Reszta kapitału należna funduszowi zapomogi z roku 1866	9.316 zł. 74 ct.
Odsetki po koniec roku 1895	4.408 „ 44 „
2. Reszta kapitału należnego funduszowi pożyczki krajowej z roku 1873	5.647 „ 82 $\frac{1}{2}$ „
Odsetki po koniec roku 1882	518 „ 32 „
3. Reszta kapitału należna funduszowi krajowemu	8.558 „ 25 $\frac{1}{2}$ „
Odsetki po koniec roku 1892	3.479 „ 92 „
Razem	<u>31.929 zł. 50 ct.</u>

Doliczywszy do tego:

4. Wartość datku na wykupno gruntów pod kolej transwersalną w kwocie 15.920 „ 15 „	
Otrzymano sumę	<u>47.849 zł. 65 ct.</u>

Obliczenie to jednak jest zupełnie mylne, ponieważ:

a) Odsetki przypadające aż do zupełnego umorzenia pożyczki od 1°. chyba tylko przez pomyłkę do cyfry pożyczki zostały doliczone, należy zatem pobierać je w kwocie 4.408 zł. 44 ct.

b) Z podanej pod 2. pożyczki w kwocie 5.647 zł. 82 $\frac{1}{2}$ odpada na gminy powiatu Sanockiego, w imieniu których powiat pożyczkę tę zaciągnął, a któreto gminy spłacają je bezpośrednio w Sanockim e. k. Urzędzie podatkowym 5.391 „ 86 $\frac{1}{2}$ „
Odsetki od tychże 518 „ 32 „

c) Wykazano pod 3. pożyczkę zaciągnął powiat w imieniu gminy miasta Sanoka na budowę szpitala i gmina ta spłaca je również w pomienionym e. k. Urzędzie podatkowym, należy zatem stracić 8.558 „ 25 $\frac{1}{2}$ „
Odsetki od tychże 3.479 „ 97 „
Ogółem 22.356 zł. 80 ct.

Jeśli zatem od wrzekomej cyfry długów	47.849 zł. 65 ct.
potrąci się mylnie zarachowane pozycye włącznej kwocie	22.356 „ 80 „
okaze się kwota	<u>25.492 zł. 85 ct.</u>

(mieszcząca już w sobie zobowiązanie na wykupno gruntów pod kolej transwersalną) jako rzeczywisty stan obdłużenia powiatu nie wynoszący bynajmniej 50%, lecz tylko 32% opłacanych podatków bezpośrednich.

Argument pierwszy zatem odpada.

Jako dalszy powód dla którego nie czuł się obowiązany do uiszczenia powyższego datku podnosi Wydział powiatowy Sanocki okoliczność, że uchwalając w swoim czasie ten datek, spodziewała się Rada powiatowa, iż roboty około budowy kolei transwersalnej przedsięwzięte zostaną zaraz w roku 1880 i dostarczą zarobku ludności wówczas nieurodzajem dotkniętej, gdy tymczasem roboty rozpoczęte zostały w roku 1883, oraz że znaczniejsza część właścicieli gruntów doznała z powodu tej budowy pokrzywdzenia, opłacając do dziś dnia podatek gruntowy za grunta, zajęte pod kolej, a komunikacya zamiast regulacyi, wbrew prośhom i potrzebom powiatu w najniegodniejszy sposób urządzoną została.

Okoliczności te, jakkolwiek mogły nieodpowiadać oczekiwaniom Reprezentacji i ludności powiatu Sanockiego, są jednak tego rodzaju, iż żadną miarą nie mogą zakwestyonować prawomocności uchwały z dnia 3. lipca 1880 r.

Nakoniec podnosi Wydział powiatowy Sanocki okoliczność, że powiat już niepomiernie jest obciążony rozmaitemi dodatkami powiatowemi.

Według sprawozdania Wydziału powiatowego w Sanoku wydano w tym powiecie od roku 1881 do r. 1889 włącznie na cele komunikacyjne z funduszków powiatowych przeszło 60.000 zł. W ostatnich 3 latach wynosiły dodatki ogólne powiatowe w przecięciu 16%, z których połowa t. j. 8% z przeznaczeniem na cele drogowe. Zważywszy nadto, że oprócz już zbudowanych 26 kilometrów dróg ważniejszych i uporządkowania dróg gminnych, pozostaje w ciągu lat 10 do wybudowania lub rekonstrukcji blisko 60 kilometrów dróg powiatowych i gminnych;

zważywszy dalej, że roboty te głównie spowodowały obecne zadłużenie się powiatu, które wynosi blisko 22.000 zł., nie da się zaprzeczyć, że powiat Sanocki jest obecnie przeciążony zobowiązaniami, ku nłżenin których komisya drogowa sądzi, że należy odroczyć termin rozpoczęcia opłaty datku rocznego do początku roku 1896.

II. Nowy Targ.

W dniu 5. lipca 1880, uchwaliła Rada powiatowa w Nowym Targu również na wykupno gruntów pod kolej transwersalną 1-centowy dodatek od ówczasnie opłacanych podatków bezpośrednich, co czyni kwotę 7.226 zł., 79 ct. z której po strąceniu już zapłaconych rat, pozostaje do zapłaty reszta w kwocie 5.420 zł. 09 ct.

Petycyę swoją o odpisanie tej należącej się jeszcze kwoty, uzasadnia Rada powiatowa w Nowym Targu okolicznością, że powiat ten należy do najbiedniejszych w kraju i że mimo to, znaczne ponosi wydatki na cele drogowe.

Twierdzeniom tym zaprzeczyć się nieda, gdyż ludność tego górskiego powiatu zmniejszona jest sznkać zarobku poza granicami kraju; zobowiązania się zaś powiatu na cele drogowe są znaczne, gdyż w ciągu ostatnich lat 10 wydano z funduszków powiatowych przeszło 64.000 zł. pokrywając tę znaczną kwotę dodatkami wynoszącymi (szczegółowo na cele drogowe) 7%, co zarazem uniemożliwiło dotąd udzielenie z funduszków powiatowych dotacyi dla powiatowego funduszu dróg gminnych, które to drogi przy znacznych w tej okolicy odległościach i trudnościach terenowych, wymagają (stosunkowo do innych okolic) większego nakładu.

Niepomyślne te stosunki pod względem siły podatkowej powiatu Nowotarskiego, oraz konieczność znaczniejszych robót drogowych wobec doniosłości stacyi klimatycznej w Zakopanem i wzrastającej frekwencyi na drogach pod-Tatrzańskich, skłoniły Wysoki Sejm tak na poprzednich, jakoteż na tegorocznej sesyi do powzięcia uchwał mających na celn lepszenie komunikacyi w powiecie Nowotarskim. Przyjęta tą samą dążnością, komisya drogowa mniema, że należy ułatwić Reprezentacji tego powiatu zadośćuczynienie przyjętym na siebie zobowiązań odroczeniu wpłat, należących się jeszcze funduszowi krajowemu po koniec roku 1900; ewentualnie zaś zwolnić Radę powiatową Nowotarską zupełnie od opłacania reszty datku w kwocie 5.420 zł. 09 ct., gdyby też Rada powiatowa w okresie lat od r. 1892 do 1900 nałożyła rocznie o 2% więcej ponad obecnie nakładany dodatek na cele drogowe.

Reasumując zapatrywanie swe w obu powyżej omówionych sprawach, komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Nad petycyą Rady powiatowej w Sanoku o zwolnienie jej od obowiazku, przyjętego uchwałą tejże Rady z dnia 3. lipca 1880 r. niszczenia funduszowi krajowemu przez lat 20. do-

datku 1-procentowego od podatków bezpośrednich przypisanych wówczas w kwocie 79.600 zł., a to na rzecz wykupna gruntów pod kolej transwersalną, Sejm przechodzi do porządku dziennego; zezwala atoli, by opłaty powyższe do funduszu krajowego, rozpoczęły się z rokiem 1896.

II. Radzie powiatowej w Nowym Targu przedłuża się po koniec roku 1900 termin rozpoczęcia dalszej spłaty w 15 ratach resztującej kwoty 5.420 zł. 09 ct. do funduszu krajowego w myśl uchwały tejże Rady z dnia 5. lipca 1880 na wykupno gruntów pod kolej transwersalną. Jeżeli się zaś okaże, że w ciągu lat od r. 1892 do 1900 Rada powiatowa w Nowym Targu, oprócz obecnie opłacanych 7% dodatku na drogi powiatowe i 3% dodatku na powiatowy fundusz dróg gminnych, nakłada dalsze 2% dodatku na uporządkowanie dróg gminnych, wtedy nastąpi zupełne odpisanie powyż powołanej reszty należności w kwocie 5.420 zł. 09 ct.

Lwów dnia 5. maja 1893.

Przewodniczący :

J. Meciński w. r.

Sprawozdawca :

Sala w. r.